

Müüt 6: 2002. aastal tekkis Eestis teine Õigeusu Kirik.

17. aprillil 2002. a, pärast kaheksat aastat sügavat õiguste piiramist, registreeris Eesti Vabariigi Siseministeeriumi Usuasjade talitus Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku. Seda sündmust mõistetaksegi kui "teise Õigeusu Kiriku tekkimist Eestis". "Esimese Õigeusu Kirikuna" peetakse mõistagi silmas 11. augustil 1993. a registreeritud struktuuri. Et see "esimene kirik" registreeriti algselt paguluses oleva EAÕK välissinodi volikirja alusel, on meile teada. Aga mis oli enne seda? Kust tulid need kogudused, mida hakati registreerima uue struktuuri koosseisus, mida tunnustati kuni 16. juunini 1940. a tegutsenud EAÕK-i õigusjärglasena? Kas needki ujusid välismaalt kohale või kukkusid taevast? Või asutati need ehk siis hetk enne registreerimist? Ei midagi sellist! Need olid sel momendil tegutseva kirikustruktuuri kogudused, mis oli taastanud oma autonoomse staatuse ja Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku nime; kirikustruktuuri, mida riik tunnustas omandireformi õigusjärgse subjektina; 11. augustil 1993. a registreeritud kogudused eraldusid Kirikust, mis tegutses selle väidetavalt "esimese" kiriku registreerimise hetkel. Just sellest Kirikust, millest siis eraldus osa, mis moodustas väidetavalt "esimese" kiriku, räägitaksegi kui "teisest"...

Kuidas saab olla "teiseks" Kirikuks see, mis tegutses enne "esimese" tekkimist ja millest see "esimene" eraldus?

Kusjuures see väidetavalt "teine" tunnustati Konstantinoopoli Patriarhaadi poolt avalikult kanooniliseks kahel korral: esimest korda 1994. aastal, kui Patriarh Bartholomeus oma esmakülastuse ajal Venemaale, olles ära kuulunud piiskop Korneliuse, kinkis talle panagia (sümboolne žest); teist korda, kui 1995. aasta veebruaris Eestit külastanud Patriarh Bartholomeuse saadikud kuulutasid avalikult, et Eesti on Moskva Patriarhaadi kanooniline territoorium, kus tegutseb üks Õigeusu Kirik, ning piiskop Kornelius on ainus seaduslik piiskop kõigile õigeusklikele Eestis (seda ajal, kui "esimene" oli sel hetkel registreeritud, aga piiskop Korneliuse juhitud "üks Õigeusu Kirik" tegutses ilma riikliku registreeringuta, teda juriidiliselt sel hetkel ei eksisteerinudki).

Millal siis riik registreeris algupärase esimese Kiriku: 1993. või 2002. aastal? Võib vaielda ühe või teise struktuuri juriidilise õigusjärgluse ja ajaloolise järjepidevuse üle, kuid nii faktiliselt, juriidiliselt kui ka kanooniliselt on esimene see Kirik, mida taastatud Eesti Vabariigis tunnustati juba 1992. aastal 16. juunil 1940. a Eestis tegutsenud EAÕK õigusjärglasena; see Kirik, mida Tallinna Linnakohtu 29. juuni 1992. aasta otsusega tunnustati omandireformi subjektina, kuid millelt muutunud poliitilise kursi raames see kõik ebaseaduslikult ära võeti; see Kirik, mis pärast kaheksa aastat sügavas õiguste piiramise seisundis olemist registreeriti ümber 2002. aastal ajalooliselt järjepidevust omava struktuurina.